

غرب و ماشینیزم

« قرن یازدهم میلادی تاریک‌ترین عصر قاره اروپاست . غریبان در خانه‌های گلی وی بی پنجره و ظلمانی زندگی میکردند و جز معدودی فئودال و درباریان بقیه مردم همچون کرم روی زمین میلولیدند . دکان‌های حقیر آهنگری در دهکده‌ها پیشرفته‌ترین مراکز صنعتی آن زمان بود ، (۱)

« این وضع اروپائیان در حدود سال ۱۰۰۰ میلادی بود . اما بزودی زندگی اروپائیان شروع به تغییر کرد . چرا ؟ » (۲)

و در پاسخ این سؤال مؤلفین کتاب بزرگ داستان امریکا Americas, Story صریحاً مینویسند که تغییر زندگی اروپائیان از آغاز جنگ صلیبی و آشناسدن آنها باتمدن حیرت انگیز مسلمانان در آن عصر بود (۳)

عشقرسیدن به شرق و دیدن تمدن حیرت انگیز شرق بود که موجب شد « واسکوداگاما » و « کریستف کلمب » و « ماژلان » به سفرهای دریائی خطرناک دست بزنند و سرانجام به کشف قاره امریکا نایل آیند .

در حدود سه قرن پیش دنی پاپن Denis paPin اولین ماشین بخار پیستونی را اختراع کرد و درهای استفاده از قوه بخار را به روی بشر گشود .

با اختراع ماشین بخار « عصر ماشین » در غرب آغاز شد و از آن پس کاروان علم و صنعت در غرب با آن چنان تحرکی پیش رفت که اکنون ما شاهد عظیمترین پیشرفت صنعتی تاریخ بشر هستیم .

غرب چگونه توانست این چنین نیروهای طبیعت را در اختیار گیرد و در زمینه صنعت و تکنولوژی چنین قدرت عظیمی کسب کند و خلاصه چه عاملی سبب این همه پیشرفت های

صنعتی شد.

پاسخ این سؤال ساده است « همان عاملی که موجب پیشرفت علمی مسلمانان تا قرن پانزدهم میلادی در شرق شد . همان عامل تفوق علمی و صنعتی رادر غرب بوجود آورد . »
 روجر برلین گام در کتاب خود « بشر و ماشین Men and machine » آغاز انقلاب صنعتی رادر امریکا سال تصویب اعلامیه استقلال آمریکا و اعلام برابری و مساوات مردم میداند و مینویسد :

« از آن زمان که هر کس فهمید با دیگران تفاوتی ندارد و میتواند به راحتی و آزادانه نیروی فکری خود را در راه زندگی بهتر بکار اندازد عصر انقلاب صنعتی آغاز شد (۱) ،
 و ما قبل از بحث در باره ماشین زدگی و تسلط ماشین بر همه شئون زندگی غربیان می پرسیم که آیا این آزادی و برابری که « برلین گام » از آن دمیزند همان چیزی نیست که اسلام به شکل عالیتر و بهتر به انسان هدیه کرد ؟
 امضاء کنندگان اعلامیه استقلال امریکا تاکید کردند که :

« همه انسانها آزاد آفریده شده اند و از طرف آفریدگارشان حقوقی نظیر حق زندگی و آزادی و کسب خوشبختی به آنها اعطا شده است (۲) ،

و آنها در واقع میخواستند زنجیرهای بردگی در آمریکا پاره شود تا مردم به خوشبختی و سعادت و ترقی برسند ، در حالیکه قرآن قرن ها پیش رستگاری و سعادت ملتی که زنجیرهای بردگی را پاره کند اعلام نمود :

« آنانکه پیروی کنند از رسول و پیغمبر درس نخوانده ای که در تورات و انجیلی که در دست آنهاست (نشانه های او) نگاشته میباشد (آن رسول) آنها را امر به نیکویی ، و نهی از زشتی خواهد کرد و هر طعام پاکیزه ای برای آنها حلال و هر پلیدی را حرام میگرداند و احکام پر رنج و مشقتی را که از جهل چون زنجیر بگردن خود نهاده اند همه را بر میدارد . پس آنانکه به او گرویدند و نسبت به او احترام گذاشتند او را یاری کردند و نوری را که بر او نازل شده پیروی کردند آن گروه بحقیقت رستگاران عالمند (۳) ،

و شرق در پیروی از این تعلیم عالی و برداشتن زنجیرهای جهل از گردن خویش به ترقیات بس عظیمی نائل آمد که امروز دانشمندان غربی با حیرت از آن سخن میگویند و چون پس از قرنهای پیروزی درخشان بار دیگر زنجیرهای جهل و اسارت را بر گردن خویش نهاد پروزی

۱ - بشر و ماشین تألیف برلین گام

۲ - اعلامیه استقلال آمریکا بنقل از کتاب داستان آمریکا ص ۶۸۰

۳ - سوره اعراف آیه ۱۵۶ .

افتاد که امروز می بینیم (۱)

و اما غرب با استفاده از آن آزادی نسبی که در سایه اعلامیه حقوق بشر و اعلامیه استقلال آمریکا بدست آورده بود در زمینه صنعت و دانش سرعت پیشرفت کرد تا جائیکه فردرین فلد Freb Reinfelb مؤلف کتاب « دانش برای فردا (۲) » انسان قرن بیستم را « انسان دانشمند تاریخ » نامید.

غریبان در اثر این پیشرفت سریع آنچنان مغرور شدند که یکباره ارزشهای اصیل روحی را به دور افکندند و در واقع زنجیر عبودیت دیگری برگردن خویش نهادند و در مقابل بت ماشین زانو زدند و خوب آشکاراست که بردگان ماشین هرگز نمی توانند به آن سعادت‌تی که در انتظار مردم آزاد اندیش است برسند.

بحران‌های معنوی ناشی از تسلط ماشین همچون سرطان مهلکی در عمق جوامع غرب ریشه دواند .

تشکیل دولت‌های مغرور و طالب جنگ و خونریزی ، دیوانگان ثروت ، و آنهایی که هدفی جز غارت مواد خام کشورهای مستعمره و بدست آوردن بازار فروش نداشتند ، نتایج اولی عبودیت در مقابل بت ماشین بود .

مرحوم جلال آل احمد درباره « ماشین زدگی » و عواقب آن مینویسد :

« . . . و آنوقت مسئله تمثالی این نیست که اروپا همراه صدور ماشین ؛ قدره بندهم صادر میکند ، بلکه مهم اینست که اروپا امنیت و سلامت شهرها و موزها و تماشاخانه‌های خود را حفظ میکند . و حالا که ملل مستعمره یکی بعد از دیگری دارند آزاد میشوند ببینیم اروپا با این مال بدی که بیخ‌ریش صاحبش خواهد چسبید چه خاکی بسر خودش خواهد کرد؟! ناچار باید منتظر نابسامانی‌های فراوانی در داخله اروپا بود !

و چرا چنین است . چرا در متن تمدن غربی چنین مشکلاتی هر روز سنگی پیش پای تحولی است . برای اینکه « فاشیسم » بگمان من یکی از محصولات بصف کشیده شدن مردم « رژیم ناسیون » پای ماشین است . و این رژیم‌نانه کردن مردم خود یکی از ملزومات ماشین است . متحدالشکل بودن در مقابل ماشین و بصف کشیده شدن در کارخانه و سراسر رفتن و آمدن و یک عمر یک نوع کار کردن عادت ثانوی میشود برای همه آدمهاییکه با ماشین

۱ - رجوع کنید به سلسله مقالات « مشرق‌زمین باید بپاخیزد »

۲ - این کتاب توسط نگارنده ترجمه شده و قسمتهایی از آن در مجله وزین « نجات نسل

جوان » چاپ میشود .

سرو کاردارند (۱) ،

غرب باخود باختگی درمقابل ماشین زانوزد ودر این میان همه ارزشهای شناخته شده انسانی را از دست داد .

« پس از تحول علمی و انقلاب صنعتی اخیر زندگی اجتماعی بصورت يك زندگی ماشینی و مکانیزه درآمد و البته این طرز زندگی بواسطه ارتباطی که در همه شئون اجتماع حکم فرماست همه چیز را تحت تاثیر قرار داد و حتی سبک تفکر و منطق اجتماعی هم ماشینی شد !
یعنی همانطور که در جهان صنعت همه چیز طبق قانون علیت و جبرمادی و فورمولهای خشک علمی اداره میشوند و هیچگاه در میان چرخهای عظیم کارخانجات صحبت از صمیمیت و عاطفه و نوع پروری و حسن تفاهم و ایثار و سایر عواطف و احساسات اجتماعی نیست در زندگی ماشینی نیز همه چیز بامقیاس منافع مادی سنجیده میشود و بر تمام شئون اجتماعی و قوانین علل و معلول مادی حکومت میکند و خلاصه روابط اجتماعی افراد صرفاً متکی بر روابط مادی آنهاست (۲) »

و حیرت انگیز اینجاست که بحران مهنوی ناشی از ماشین زدگی بیش از هر جای دیگر مراکز علمی و دانشگاههای غرب را مورد حمله قرار داده است و مادر مقالات آینده از آن سخن خواهیم گفت .

۱ - غرب زدگی ص ۱۰۲

۲ - نقل از مقدمه کتاب « وحی یا شعور مرموز » بقلم استاد ناصر مکارم شیرازی ص ۴۸

دو کنگفرانس

(بقیه از صفحه ۵۲)

ضعف ایمان است و تنها راه نجات آنست که
مسلمانان بسوی خدا و قرآن بازگردند ..
در طول مدت کنگفرانس . مراسم نماز
بصورت جماعت برگزار میشود و پس از نماز
صبح ، سخنرانی مذهبی توسط یکی از برادران
ایراد میشود : در این مراسم عده ای از اعضاء
خانواده های مسلمان هم شرکت میکردند و
بیاری خدا کنگفرانس با موفقیت پایان یافت :
برای تماس با کمیته دانشجویان مسلمان
در کانادا با آدرس زیر مکاتبه کنید :

The muslim students Association of U. S. and can'p, O, Box 727,
st ,F, tohon-to'Ontario
CANADA